

SAIMAANNORPAN SUOJELUN STRATEGIA 2009 - 2011

Päämääränä on saimaannorpan suotuisan suojelutason saavuttaminen. Tällöin saimaannorppa pystyy pitkällä aikavälillä säilymään elinvoimaisena kaikilla nykyisillä esiintymisalueillaan ja myös levittäytymään aikaisemmille esiintymisalueilleen.

Päämäärän saavuttamiseksi Saimaa säilytetään norpalle sopivana ja turvallisena elinympäristönä. Tämä on mahdollista ylläpitämällä ja parantamalla norpan elinalueiden tilaa sekä elvyttämällä jo taantuneita elinalueita.

TAVOITTEET

Saimaannorppakannan kasvu turvataan siten, että kanta kasvaa nykyisestä noin 260 yksilöstä vähintään 400 yksilöön vuoteen 2020 mennessä. Tämä on pienin elinvoimainen kanta, joka vähentää sattumatekijöiden aiheuttamaa sukupuuton riskiä ja on välitavoite pyrittäessä suotuisan suojelun tasoon.

Kannan kasvu mahdollistetaan suojelemalla nykyiset lisääntymisalueet ja tärkeimmät elinalueet vuoden 2011 loppuun mennessä (nykyisiin suojeleohjelmiin kuuluvat alueet). Lisäksi pyritään turvaamaan mahdolliset uudet lisääntymisalueet. Tämän ohella vähennetään merkittävästi norppien kalastus- ja pesäpoikaskuolleisuutta.

Jotta tavoitteet on mahdollista saavuttaa, on suojelun, kannan seurannan ja suojelututkimuksen edellytysten oltava riittäviä.

YKSILÖIDYT TAVOITTEET

A. Ihmistoiminnan aiheuttaman kuolleisuuden estäminen

1. Minimoidaan saimaannorppien kalanpyydyskuolleisuus.
 - 1.1. Saimaannorpille haitallisten pyydystyyppien käyttöä rajoitetaan riittävin toimenpitein norppien elinalueella, jotta kannan kasvu turvataan.
 - 1.2. Erityisesti kuuttien kuolleisuuden pienentämiseksi laajennetaan määräaikaiset 15.4.–30.6. kalastusrajoitukset kattamaan kaikki keskeiset saimaannorpan lisääntymis- ja elinalueet.
 - 1.3. Norppien kalastuskuolleisuutta vähennetään edelleen pyydystekniikan ja kalastustapojen kehittämisen, kalastus- ja luonnonsuojelulainsäädännön, kalastusnormien, neuvonnan, valistuksen sekä eri tahojen välisen yhteistyön avulla.

2. Poistetaan häiriön aiheuttama pesäpoikaskuolleisuus.
 - 2.1. Estetään Saimaan vedenpinnan suuri vaihtelu pesimäaikaan.
 - 2.2. Asetetaan talviaikaiset mairinnousukiellot saimaannorpan pesimisen kannalta keskeisille saarille ja luodoille.
 - 2.3. Ohjataan jäällä liikkumista norpan pesimäalueilla. Eri ihmisaktiviteettien (maastoajoneuvot, kalastus, matkailu, laivaväylät) haittavaikutuksia minimoidaan ja ennaltaehkäistään ohjeistuksen, valistuksen, tiedottamisen sekä maastoliikenne- ja luonnonsuojelulakien avulla.

B. Saimaannorpan esiintymisalueiden turvaaminen

1. Asetetut suojelutavoitteet toteutetaan mahdollisimman tuloksellisesti ja nopeasti.
 - 1.1. Viimeistellään suojeluohjelmien ja Natura 2000 –alueiden maanhankinta, ja kiirehditään valtiolle hankittujen alueiden perustamista suojelualueiksi.
 - 1.2. Laaditaan EU:n luontodirektiivin mukaisia hoito- ja käyttösuunnitelmia Natura 2000 –alueille.
 - 1.3. Valvotaan rantojensuojeluohjelman ja Natura 2000 –verkoston mukaisten tavoitteiden toteutumista kaavoituksessa ja muussa maankäytön ja vesialueiden käytön suunnittelussa.
2. Huomioidaan saimaannorppa aluesuunnittelussa.
 - 2.1. Norpalle tärkeät elinalueet säilytetään rakentamattomina, ja rantojen käytössä ehkäistään norpalle haitalliset muutokset. Selvitetään asiaan liittyvät mahdolliset korvauskäytännöt.
 - 2.2. Huomioidaan norpan elinympäristövaatimukset erilaisten hankkeiden ja tapahtumien suunnittelussa ja toteutuksessa (esim. kelkka- ja luistelureitit, talvikalastus, jäätiet, kevätaikainen pienpetopyynti, yleisötapahtumat).
 - 2.3. Laaditaan vuonna 2009 selkeä toimintaohje luonnonsuojelulain 49 §:n tarkoittamien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentämisen- ja hävittämiskiellon soveltamisesta maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa asioissa.
3. Mahdollistetaan norppien leviäminen potentiaalisille esiintymisalueille kannan elpyessä ja / tai elinalueiden muuttuessa.

C. Ihmiset aktivoidaan saimaannorpan suojeluun

1. Suojellaan norppaa yhdessä alueen kuntien ja paikallisen väestön kanssa.
2. Edistetään norppaan liittyvää ympäristökasvatusta.

3. Tiedotetaan norppakannan tilasta ja elinvaatimuksista sekä kantaan vaikuttavista ympäristötekijöistä ja suojelutarpeesta.
4. Paikallisten ihmisten norppatietämystä ja paikallistuntemusta kerätään ja hyödynnetään norpan suojelussa.
5. Edistetään norpan käyttöä Saimaan imagon luonnissa.

D. Seurannan ja tutkimuksen suuntaaminen

1. Seurataan norppakannan kokoa ja rakennetta, levinneisyyttä, elinympäristön tilaa ja kannan terveydentilaa.
2. Arvioidaan suojelun tehoa riskianalyyysien, ennusteiden ja mallitusten avulla.
3. Selvitetään ilmastonmuutoksen vaikutuksia norppaan.
4. Selvitetään pesä- ja lepopaikkoihin kohdistuvan häiriön tasoa ja merkitystä.
5. Selvitetään elinympäristön muutoksien vaikutuksia kannan säilymiseen eri lisääntymisalueilla.
6. Arvioidaan norppakannan sukusiitosriskiä.
7. Tutkitaan norppien elinympäristönkäyttöä, liikkumista ja nuorten yksilöiden dispersioita.
8. Tehdään suojelua ja suojelututkimusta riittävän laajasti kansallisella ja kansainvälisellä yhteistyöllä.
9. Tuotetaan tarvittavaa tietoa päätöksenteon tueksi, mm. sosioekonomisia taustatietoja ekologisen tiedon lisäksi.

E. Saimaannorpan suojeluohjelma

1. Käynnistetään saimaannorpan suojeluohjelman laatiminen strategiakaudella 2009–2011.

STRATEGIAN TOTEUTTAMINEN

Tämä saimaannorpan suojelun strategia laadittiin kokouksessa 6.11.2008 Savonlinnassa. Kokouksen osallistujaluettelo on liitteenä 3.

Strategiassa on määritelty lyhyesti suojelun tavoitteet ja lueteltu keinoja niiden saavuttamiseksi. Strategia ohjaa suojelua ja linjaa suojelun tavoitteita.

Liite 1 Saimaannorpan esiintymisalueen jako käytöltään erilaisiin alueisiin

Liite 2 Suotuisan suojelun taso

Liite 3 Kokouksen osallistujaluettelo

LIITE 1.

Saimaannorpan esiintymisalueen jako käytöltään erilaisiin alueisiin

- 1) **Lisääntymisalueella** sijaitsevat poikaspesät.
- 2) **Pesimäalueella** sijaitsevat makuupesät poikaspesien lisäksi.
- 3) **Elinalueella** sijaitsevat rantamakuualueet poikas- ja makuupesien lisäksi.
- 4) **Esiintymisalueeseen** kuuluvat edellisten lisäksi alueet, joilla on tehty satunnaisia kesä- aikaisia havaintoja norppasta.
- 5) **Potentiaalisilla esiintymisalueilla** ei norppaa enää säännöllisesti havaita, mutta alueet soveltuvat lajin pesintään, rantamakuuseen ja liikkumiseen.

LIITE 2.

Suotuisan suojelun tason määritelmä

Luontodirektiivin mukainen määritelmä:

”Suojelun” taso katsotaan ”suotuisaksi”, kun:

- kyseisen lajin kannan kehittymistä koskevat tiedot osoittavat, että tämä laji pystyy pitkällä aikavälillä selviytymään luonnollisten elinympäristöjensä elinkelpoisena osana,
- ja
- lajin luontainen levinneisyysalue ei pienene eikä ole vaarassa pienentyä ennakoivissa olevassa tulevaisuudessa,
- ja
- lajin kantojen pitkäaikaiseksi säilymiseksi on ja tulee todennäköisesti olemaan riittävän laaja elinympäristö.

LIITE 3.

Kokouksen osallistujaluettelo:

Autila Miina	WWF
Eeronheimo Heikki (puh.joht.)	Metsähallitus, Luontopalvelut, Ohjausyksikkö
Haapanen Kimmo	Pohjois-Savon ympäristökeskus
Härkönen Harry	Pro Agria, Savonlinna
Jokinen Simo	Kaakkois-Suomen ympäristökeskus
Kokkonen Tuomo (siht.)	Metsähallitus, Luontopalvelut Savonlinna
Lammi Antti	Pohjois-Savon ympäristökeskus
Liukko Ulla- Maija	Suomen ympäristökeskus
Niemi Marja	Joensuun yliopisto, Biotiet. tdk, ETI
Osara Matti	Ympäristöministeriö
Selen Roni	Maa- ja metsätalousministeriö
Siilahti Pertti	Suomen Luonnonsuojeluliitto
Sipilä Tero	Metsähallitus, Luontopalvelut, Savonlinna
Taimisto Eeva	Etelä-Savon luonnonsuojelupiiri
Tiainen Kaarina	Etelä-Karjalan luonnonsuojelupiiri
Tiitinen Jorma	Työvoima ja Elinkeinokeskus, Etelä-Savo
Ustinov Arto	Etelä-Savon ympäristökeskus
Viljanen Markku	Joensuun yliopisto, Biotiet. tdk, ETI

Kutsutuista eivät päässeet paikalle:

Alanen Aulikki	Metsähallitus, Luontopalvelut
Halkka Antti	Helsingin yliopisto, HY
Helle Eero	Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, RKTL
Hiltunen Pirjo.	Etelä-Savon ympäristökeskus
Isomursu Marja	Elintarviketurvallisuusvirasto, EVIRA
Kunnasranta Mervi	Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, RKTL
Luukkonen Jari,	WWF
Marttinen Ismo,	WWF
Pirinen Mika	Pohjois-Karjalan ympäristökeskus
Rassi Pertti	Ympäristöministeriö
Sierla Jaakko	Maa- ja metsätalousministeriö,